

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. I. Referuntur sententiæ, & vera eligitur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

ter possessionem sui: Sed ut possidendus, est obiectum spei: Ergo ut obiectum spei formaliter includit sui possessionem, subindeque formalem beatitudinem.

40. Quarto, Visio beata est bona & ardua, consequibilis vi omnipotentiae divinae: Ergo ut quod attingitur à spe, & non solum per modum conditionis in obiecto eius importatur.

41. Denique, Obiectum formale spei est ultimus finis creaturae rationalis: At beatitudo formalis, quae est visio, & beatitudo obiectiva, quae est Deus clarè visus, non sunt duo fines, sed unus: Ergo ex illis constituitur obiectum formale quod spei in via, & delectationis seu fruitionis in patria.

42. Ad primum respondeo, quod cum beatitudo sit duplex, una formalis, & alia obiectiva, beate (quod idem est ac facere seu constituere beatum) sumitur dupliciter, obiectivè scilicet, tanquam bonum satiativum appetitui, & formaliter, tanquam possessio illius boni: primam convenit Deo, ratione suae bonitatis, secundam autem, ratione visionis. Unde in forma Major distinguenda est: Deus est obiectum spei ut nos beans, beatitudine obiectiva, & tanquam bonum satiativum appetitui, concedo Majorem: ut nos beans beatitudine formali, & ut per visionem possessus, subdistinguo, si ly *ut*, denotet conditionem, concedo Majorem: si autem deaotet rationem formalem, nego Majorem: & sub eadem distinctione Minoris, nego Consequentiam.

43. Ad secundum dicendum, quod in Deo, ut se communicante, duo importantur, nempe bonum communicatum, & ipsa actualis communicatio, quae in unione Dei cum intellectu per modum verbi, & in visione creata consistit. Deus ergo, ut nobis communicatus, est obiectum spei, communicatione in obliquo, per modum conditionis ingrediente; non in recto, & per modum formae. Unde ad tertium, concessa Majori, distinguo Minorem: Deus ut possidendus est obiectum spei, ly *ut*, dicente conditionem, concedo Minorem: dicente rationem formalem, nego Minorem, & Consequentiam.

44. Ad quartum, concessa Antecedente, distinguo Consequens: visio beata à spe attingitur ut quod, tanquam obiectum primum, nego consequentiam: tanquam secundarium, concedo consequentiam: sicut enim alia bona sperantur à Deo secundariò in ordine ab beatitudine; sic visio, considerata ut quod, potest actum spei terminare, non tanquam obiectum primum, sed tanquam secundarium.

45. Ad ultimum respondeo, quod quamvis beatitudo formalis, & obiectiva, non faciant nisi unicum finem totalem, quia tamen ipsa beatitudo formalis est aliquid creatum, per se ordinatum ad beatitudinem obiectivam, non pertinet ad obiectum formale quod spei, quia est contra rationem obiecti formalis, ordinari ad aliquid ulterius, & contra rationem virtutis Theologicae, respicere primariò aliquid creatum. Quamvis ergo concedatur, unico & eodem actu spei hic in via, & unico actu fruitionis in patria, posse attingi beatitudinem formalem & obiectivam, adhuc tamen salvatur beatitudinem attingi tantum ut obiectum secundarium, quia scilicet est aliquid creatum; & ulterius ordinatum. Neque repugnat, quod eodem actu attingatur primariò & in recto obiectum formale, & secundariò, ac in obliquo obiectum materiale & secundarium; maxime

A quando illud est connexum cum formali, sicut attingit in opposito.

ARTICULUS III.

Quanam sit ratio formalis sub qua, sensus obiectum motivum, spei Theologicae?

S. I.

Referuntur sententiae, & vera eligitur.

IN huius difficultatis resolutione Auctores in varias dividuntur sententias, quas tamen tres praecipuas reduci posse existimo. Prima docet, arduitatem esse rationem formalem sub qua spei Theologicae, illam à charitate distinguere. Sic videntur sentire Paludanus, Richardus & D. Bonaventura, & in hac Cajetanum inclinare dicit Aravius. Secunda asserit rationem formalem sub qua spei, esse bonitatem obiecti sperati, non secundum se, sed ut relata ad personam speratam, hoc est, ut illi convenientem & commodam. Ita Scotus, Suarez, Granado, & alii ex Recentioribus, qui tamen hanc sententiam in varios explicandi modos dividunt. Tertia existimat omnipotentiam Dei, ut auxiliantem, esse rationem formalem sub qua, seu obiectum motivum spei, sicut veritas prima, ut revelans & te-gnificans, est obiectum formale sub quo fidei, ut disputatio 1. ostendimus. Hanc tenent communiter Thomistae cum Angelico Praeceptore, locis mox citandis, quos sequuntur Vazquez, Turrrianus, Meratius, Malderus, & alii. Cum quibus Dico, rationem formalem sub qua spei, esse omnipotentiam divinam, sive Deum ut auxiliantem; non verò arduitatem obiecti sperati, vel eius bonitatem, ut nobis convenientem, & amabilem amore concupiscentiae.

Hanc conclusionem expressè docet D. Thomas variis in locis, praesertim in quaestionibus disputatis, quæst. unica de spe art. 1. ubi hac scribit, *Spes adipiscendi vitam aeternam habet duo obiecta, scilicet ipsam vitam aeternam, quam quis sperat: & auxilium divinum à quo sperat: sicut etiam fides habet duo obiecta, scilicet rem quam credit, & veritatem primam cui correspondet. Fides autem non habet rationem virtutis, nisi inquantum inheret testimonio veritatis primae, ut ei creditur quod ab ea manifestatur, secundum illud Genes. 15. Credidit Abraham Deo, & reputatum est ei ad iustitiam: unde & spes habet rationem virtutis, ex hoc ipso quod homo inheret auxilio divinae potestatis ad consequendam vitam aeternam. Et paucis interpositis addit: Sic igitur sicut obiectum formale fidei est veritas prima, per quam, sicut per quoddam medium, assentit his quae dicuntur: ita obiectum formale spei est auxilium divinae pietatis & potestatis, propter quod rendit motum spei in bona separata, quae sunt materiale obiectum spei. Idem docet art. 4. ubi ait: Spei, secundum quod est virtus Theologica, obiectum formale est auxilium divinum, cui inheretur. Eadem quæst. 17. art. 1. sic habet, Inquantum speramus aliquid ut possibile nobis per divinum auxilium, spes nostra attingit ad ipsum Deum, cuius auxilio innititur. quæ testimonia adeò clara & aperta sunt, ut merito miretur Ripalda, esse aliquem de mente S. Doctoris dubitantem.*

Adres

Adverte tamen, quod quando D. Thomas dicit, sit auxilium divinum esse obiectum formale spei, non loquitur de auxilio creato in voluntate, re- non loquitur de auxilio creato in voluntate, re- non loquitur de auxilio creato in voluntate, re-

Adverte etiam, Deum, ut est bonum nostrum, appellari à D. Thoma, obiectum materiale spei, non absolute, cum revera sit obiectum formale quod, ut articulo precedenti ostendimus, sed comparative ad id quod est obiectum formale quod: sicut color, qui est obiectum formale quod visus, comparative ad lucem, quæ est eius ratio formalis sub qua, obiectum materiale appellatur, licet revera sit obiectum formale, respectu corporis quod afficit, & visibile reddit, & quod propriè obiectum materiale nuncupatur. His premis.

Probat conclusio ratione fundamentali, quam S. Doctor locis citatis insinuat. Illud cui spes innotetur, tanquam medio & rationi sperandi vi- tam æternam, & alia ad ipsam conducentia, est ratio sub qua spei, sicut illud est ratio sub qua fi- dei, quod est ratio & motivum assentiendi veri- tatis revelatis: At illud cui spes beatitudinis tanquam medio & rationi sperandi innotetur, non est ratio ardui: Ergo arduitas non est ratio sub qua virtutis spei. Probat Minor, tum quia arduitas, seu difficultas, non movet ad boni pro- secutionem, sed potius retrahit, & est motivum desperationis, ut sæpe docet S. Thomas: Tum etiam quia arduitas comparatur ad spem, sicut obsecutus ad fidem: Atqui obsecutus non est ratio formalis sub qua in obiecto fidei, sed conditio tantum, seu modus illius: Ergo & arduitas respectu obiecti spei. Similiter licet ratio forma- lis & motiva, quare desideramus & amamus bea- tudinem, sit illius bonitas, ut nobis conveniens, & commoda, id tamen quod maxime nos movet & excitat ad illam sperandam, est divina omni- potentia ut auxilians, seu ut preparans, & offe- rendus auxilia necessaria ad illam obtinendam, ut docet D. Thomas hic art. 4. his verbis: *Spes respicit beatitudinem æternam sicut finem ultimum, ipsum autem auxilium, sicut primam cau- sam inducentem ad beatitudinem.* Unde Psal. 117. dicitur, *Deus meus, adiutor meus, & sperabo in eum.* Ubi David pro ratione & motivo ad sperandum, assumptis adiutorium Dei, Et Genes. 25. Deus dicit Abraham: *Ego sum protector tuus, & merces tua magna nimis.* Ubi, ut erigeretur animus ad sperandam mercedem beatitudinis, Deus protec- tionem suam adiunxit. Id etiam insinuat vide- tur Apostolus ad Hebræos 6. ubi spem comparat anchoræ, sicut enim anchora, dum per aquam de- scendit, non firmat navim, quoniam aqua elemen- tum est liquidum & instabile; at dum terræ adha- ret, firmissimè navim retinet: sic spes nostra, dum ad hærere promissionibus hominum, non potest non semper mutare, sed cum in Dei veritate & potentia firmatur, & efficaciar gratiar ecclesiasticarum innititur, fir- missima & inconcussa permanet: Igitur omni- potentia Dei, ut auxilians, erit ratio formalis sub qua consistit spei.

Confirmatur exemplo fidei, à D. Thoma sæpe adducto: ideo enim divinum testimonium est ratio formalis sub qua fidei, quia in illud sit ultima solutio fidei nostræ; nam interrogatus quis quare credat, & sibi persuadeat Deum esse Tri-

num in Personis, re & adæquate respondet, quia Deus dixit: Atqui similiter ultima spei nostræ solutio sit in divina omnipotentia, ut auxi- liantem; nam interrogatus quis, quare beatitudi- nem speret, respondet re & quia Deus est miseri- cors & omnipotens, & auxilio suæ pietatis & bo- nitatis ad illam consequendam nobis assistit. Ergo patitur ratio formalis sub qua spei nostræ est om- nipotentia divina ut auxilians.

Confirmatur amplius ex egregia connexion, quæ est inter obiectum quod speramus, & obiectum in quo speramus, ob quam se mutuo infe- runt: quia enim quod speratur est Deus, non in alio sperandum est quam in Deo, nam ab aliq. obtineri non potest; & quia Deus est in quo speramus, nihil minus à Deo quam Deum ipsum sperare debe- mus; quia à tam magifico Domino nihil minus sperare decet, quam quod ipse est. Unde, ut supra annotavimus, D. Thomas non aliam à Deo postu- lavit mercedem laborum, quam Deum ipsum. Nec potuit (ut bellè ait quidam Recentior) eligere majus, nec debuit minus: male scripserat, si aliter elegisset.

§. II.

Solvuntur objectiones.

Obicies primò: D. Thomas hic art. 3. & quæst. 52. unicà de spe art. 1. ponit rationem ardui in de- finitione spei. Ergo existimat illam pertinere ad obiectum formale: Sed non pertinet ad eus obiectum formale quod, quia arduum non dicit ali- quam bonitatem: Ergo spectat ad rationem for- malem sub qua.

Respondeo rationem ardui posse dupliciter sumi: primò pro ipsa difficultate, orta ex impedinen- tis à consecutione boni concupiti retardantibus: secundò radicaliter pro eminentia seu excellentia boni divini. Hoc secundo modo pertinet ad obiectum formale quod spei, quia induit quandam specialem rationem bonitatis, nimirum raritatem seu pretiositatem, ut docet S. Thomas in 3. dist. 26. quæst. 1. art. 2. ad 1. his verbis: *Difficile vel arduum audit quandam specialem rationem bonitatis, scilicet pretiositatem quandam, ex hoc ipso quod de facili non habetur, sicut dicitur omne rarum carum.* Primo autem modo se habet tantum ut modus vel conditio ob- iecti formalis quod spei, non verò tanquam ratio sub qua; quia ut sic non est motivum & ratio spe- randi aliquid bonum à Deo, sed potius ratio re- cedendi ab illo bono, ut supra annotavimus.

Obicies secundò: Amor & desiderium, quo amamus & desideramus nobis Deum ut summum bonum nostrum, est actus spei: At non respicit tanquam obiectum formale omnipotentiam Dei, sed ejus bonitatem, ut nobis convenientem & commodam: Ergo obiectum formale sub quo spei, non est omnipotentia Dei ut auxilians, sed ejus bonitas ut nobis conveniens. Major proba- tur: Actus ille est bonus, supernaturalis, & Theo- logicus: Sed non elicitur à charitate, cum illa terminetur ad Deum ut bonum in se; neque à fi- de, cum sit actus voluntatis: Ergo à spe. Maior pro prima parte constat: Deus enim, ut sum- mum bonum nostrum, est amabilis à nobis se- cundum rectam rationem: Ergo actus, quo il- lum sic diligimus, est bonus. Quoad secundam partem probatur: Deus ut summum bonum, nos beatificans, est obiectum supernaturale: Ergo actus quo attingitur, supernaturalis est. Quoad

T. 2.

text.